گزارش «فرهیختگان» از وام‌دهی بانک‌ها در ۵ ماه اول سال

کدام بانک‌ها تسهیلات بیشتری داده‌اند؟

مهدی عبداللهی
دبیر گروه اقتصاد

در ایران، بانک‌ها به‌عنوان نهادهای مالی اصلی، نقشی حیاتی در اقتصاد ایفا می‌کنند و از طریق تخصیص منابع و مدیریت نقدینگی، گردش وجوه و تأمین مالی پروژه‌های اقتصادی را تسهیل می‌کنند. براساس گزارش بانک مرکزی در سال‌های اخیر حدود ۹۰ درصد از تأمین مالی کشور برعهده بانک‌ها بوده است. این عدد علاوه بر اینکه نشان از اهمیت نظام بانکی در تأمین مالی خانوار و بنگاه‌های اقتصادی دارد، نشان می‌دهد بخش‌های دیگر ازجمله بازار سرمایه در ایران عمق زیادی پیدا نکرده و در تأمین مالی سهم چندانی ندارد؛ اما سهم ۹۰ درصدی تنها یک عدد ساده نیست، بلکه بیانگر پیچیدگی‌های زیادی در تأمین مالی خانوار و بنگاه‌های اقتصادی نیز است، به‌طوری‌که خشکی اعتبارات در بخش‌های خاص و کانالیزه شدن تسهیلات به بخشی دیگر یا حتی به اشخاص زیرمجموعه بانک‌ها اگر ناشی از به‌کارگیری سیاست‌هایی همچون سیاست هدایت اعتبار یا سیاست صنعتی نباشد، می‌تواند آسیب زیادی به خانوار و بنگاه‌های اقتصادی بزند.

بزرگ‌ترین پرداخت‌کنندگان تسهیلات در سال ۱۴۰۴

با ابلاغ بخشنامه کنترل مقداری ترازنامه بانک‌ها توسط بانک مرکزی در سال ۱۳۹۹ و به‌روزرسانی این بخشنامه در سال ۱۴۰۱ بانک مرکزی به دنبال مهار رشد نقدینگی از طریق محدود کردن بانک‌ها در رشد ترازنامه بوده است. این سیاست تاکنون مهم‌ترین سیاست اتخاذی دولت در کاهش نقدینگی به شمار می‌رود که برخلاف سیاست‌های متعارف پولی ازجمله تنظیم نرخ بهره و هدف‌گذاری تورمی به کنترل‌های مقداری می‌پردازد. سیاست اتخاذشده دارای ابعاد فراوانی است. براساس بخشنامه‌های اعلامی بانک مرکزی، سمت راست ترازنامه (دارایی‌ها) برای همه بانک‌ها و سمت چپ ترازنامه (بدهی‌ها) برای بانک‌های ناتراز و ناسالم کنترل می‌شود.

این سیاست حالا باعث شده بانک‌ها براساس میزان سلامت و ناسالم بودن، به بانک‌های خوب، نسبتاً خوب و بانک‌های بد تقسیم‌بندی شوند و بر همین اساس نیز اجازه اعطای تسهیلات به آن‌ها داده می‌شود. این سیاست به شکل تدریجی بانک‌های ناسالم را هدف قرار داده و اجازه اعطای تسهیلات از سوی آن‌ها را مشروط به بهبود ترازنامه و سالم‌سازی جریان خلق نقدینگی می‌کند.

ردپای اجرای این سیاست به‌خوبی در آمار و ارقام تسهیلات بانک‌های کشور قابل مشاهده است، براساس داده‌های بانک مرکزی که تا انتهای مردادماه سال ۱۴۰۴ منتشر شده، مجموع بانک‌ها در ۵ ماهه نخست سال جاری حدود ۳ هزار و ۲۳۴ هزار میلیارد تومان تسهیلات اعطا کرده‌اند که سه بانک ملت، ملی و صادرات به ترتیب با حدود ۶۰۱ همت، ۳۷۷ همت و ۳۴۴ همت در رتبه‌های اول تا سوم قرار دارند. بانک تجارت با اعطای ۲۸۱ همت در رتبه چهارم و بانک سامان با ۱۶۸ همت در رتبه پنجم قرار دارد. از موضوع قابل تأمل در این جدول، رتبه ششمی بانک پاسارگاد با ۱۵۶ همت تسهیلات و رتبه هفتمی بانک قرض‌الحسنه مهر با ۱۴۹ همت تسهیلات اعطایی است. همچنین این داده‌ها نشان می‌دهد، بانک رفاه با ۱۰۴ همت تسهیلات پرداختی در رتبه ۱۱، و بانک سپه با ۹۹ همت تسهیلات در رتبه ۱۲ قرار دارد. طبق این داده‌ها، حدود ۱۷۷۲ همت معادل ۵۵ درصد از کل تسهیلات اعطایی بانک‌های کشور را ۵ بانک شامل بانک ملت، ملی، صادرات، تجارت و سامان پرداخت کرده‌اند، درحالی‌که سهم ۱۰ بانک انتهایی تنها ۴ درصد است.

ترمز بزرگ جلوی بانک‌های ناتراز

به اعتقاد اقتصاددانان در نظام بانکی ایران ما با دو گونه ناترازی به‌لحاظ منشأ اولیه آن روبه‌رو هستیم. در بخش بانک‌های دولتی، منشأ اصلی ایجاد ناترازی ناشی از ناترازی مالی و سلطه مالی دولت است که درنهایت ناترازی‌های بودجه‌ای دولت به شکل‌های مختلف به بانک‌ها سرازیر می‌شود.

اما بخش بزرگی از ناترازی در نظام بانکی نیز مربوط به رفتارهای پرریسک بانک‌های خصوصی است که طی دو دهه اخیر، این بانک‌ها در سایه عدم نظارت یا چشم‌پوشی‌های مقام ناظر پولی و بانکی کشور انجام دادند. بخشی از این اتفاقات به رفتارهای پرریسکی همچون رفتار بانک آینده و برخی از مؤسسات برمی‌گردد که حجم بالایی از منابع را وارد بخش ساختمان‌سازی و مال‌سازی لوکس کردند که به دلیل بی‌توجهی به اصل متنوع‌سازی دارایی‌ها، منابع آن‌ها در بخش ساختمان قفل شده و نقدینگی آن‌ها به شدت از این ناحیه تحت فشار قرار گرفته و این بانک‌ها را وادار به استقراض از بانک مرکزی کرده است. این موضوع در ورود بانک آینده به فرایند گزیر نیز قابل مشاهده است، فرایندی که چندین سال به طور انجامید تا به مرحله اجرا برسد. علاوه بر این، مشکل برخی از بانک‌ها به سیاست ادغام آن‌ها در مؤسسات مالی و اعتباری ورشکسته برمی‌گردد که در انتهای دهه ۸۰ و دهه ۹۰ در این بانک‌ها ادغام شدند و به دلیل دارایی‌های غیرنقدشونده‌ای که از مؤسسات به آن‌ها به ارث رسید، ناترازی در این بانک‌ها ماندگار شد. بی‌توجهی به بهداشت اعتباری در برخی از بانک‌ها همچون بانک سرمایه و فساد رخ‌داده در این بانک طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ نیز از دیگر زمینه‌های ایجاد ناترازی در برخی از بانک‌ها بوده است.

بر این اساس، اقتصاددانان و پژوهشگران بانکی معتقدند ترمز نهایی ناترازی نظام بانکی زمانی کشیده خواهد شد که همزمان با اصلاح قوانین فعالیت بانک‌های خصوصی، سلطه مالی دولت نیز کنترل شود. طی سال‌های اخیر گرچه دولت‌ها سعی کرده‌اند از میزان سلطه مالی خود در نظام بانکی بکاهند؛ اما این موضوع با ناترازی گسترده‌ای که در حوزه‌های مختلف اعم از انرژی و غیره وجود داشته، باعث شده دولت نتواند به این موضوع جامع عمل بپوشاند؛ اما در سمت دیگر، با اجرای سیاست کنترل ترازنامه نظام بانکی، بانک مرکزی ترمز بزرگی جلوی بانک‌های ناتراز اعم از دولتی و خصوصی گذاشته است. گرچه در اینجا شاخص‌های دقیق‌تری برای ارزیابی میزان تسهیلات اعطایی بانک‌ها با شاخص‌های دیگری که بتواند مقیاس و اندازه واقعی تسهیلات‌دهی بانک‌ها را نشان دهد در دسترس نیست؛ اما به نظر می‌رسد بانک‌های بزرگ دولتی و نهادها نیز در پرداخت تسهیلات بانکی تحت کنترل سیاست کنترل ترازنامه بانکی بوده‌اند که در ادامه نیز به آن‌ها اشاره می‌شود. بین بانک‌های دولتی، کشاورزی با ۷۰ همت در رتبه ۱۴، مسکن با ۵۸ همت در رتبه ۱۸، صنعت و معدن با ۳۱ و توسعه صادرات و توسعه تعاون نیز به ترتیب با ۲۷ و ۲۴ همت در رتبه‌های ۲۰، ۲۱ و ۲۲ قرار دارند. گرچه باید شاخص‌های دیگری برای این ارزیابی وجود داشته باشد؛ اما درمجموع مقایسه‌ها نشان می‌دهد این بانک‌ها نسبت به تسهیلات اعطایی برخی بانک‌های خصوصی هم‌رده، تسهیلات کمتری پرداخت کرده‌اند.

اما ردپای واقعی اجرای سیاست کنترل ترازنامه را می‌توان در میزان تسهیلات‌دهی بانک‌ها با «ناترازی زیاد» مشاهده کرد. برای مثال بانک آینده که طی ماه‌های اخیر وارد فرایند گزیر شد، طی ۵ ماهه نخست امسال فقط ۲/۳ همت تسهیلات پرداخت کرده است. این عدد برای بانک سرمایه نیز ۳/۳ همت، بانک دی ۶/۴ همت، مؤسسه ملل ۸/۶ همت و بانک گردشگری با ۹/۲ همت بوده است.

چرا تسهیلات‌دهی برخی بانک‌ها کنترل شد؟

درخصوص سیاست کنترل ترازنامه که منجر به کنترل تسهیلات‌دهی بانک‌ها شده، دو رویکرد متفاوت در ایران وجود دارد. این سیاست که به‌لحاظ اجرایی یک سیاست نوپاست، با دو گروه موافقان و مخالفان سرسخت روبه‌رو است. در گروه اول، موافقان می‌گویند اگر این سیاست اجرا نشود، ما با رشد عجیب و غریب نقدینگی روبه‌رو خواهیم شد و اجرای آن در کاهش کنترل نقدینگی مؤثر بوده و نوسان در بازار دارایی‌ها و به‌ویژه بازار ارز را کاهش داده است. در بین موافقان، برخی‌ها می‌گویند سیاست کنترل ترازنامه گرچه باید اجرا شود؛ اما باید با یک سیاست هدایت اعتبار و کنترل هدفمند ترازنامه بانک‌ها همراه شود. این گروه مدعی‌اند در زمان اجرای سیاست کنترل ترازنامه، به دلیل فقدان سیاست هدایت اعتبار، بنگاه‌های بزرگ به طور قابل توجهی از عواید اعتبارات بانکی بهره‌مند شده و در مقابل، بنگاه‌های کوچک و متوسط و حتی خانوار با خشکی اعتبارات روبه‌رو شده‌اند، موضوعی که به بخش مولد اقتصاد آسیب می‌زند. در سمت دیگر، مخالفان عمدتاً فعالان اقتصادی‌اند که همواره از عدم کفاف تسهیلات اعطایی شکایت دارند.

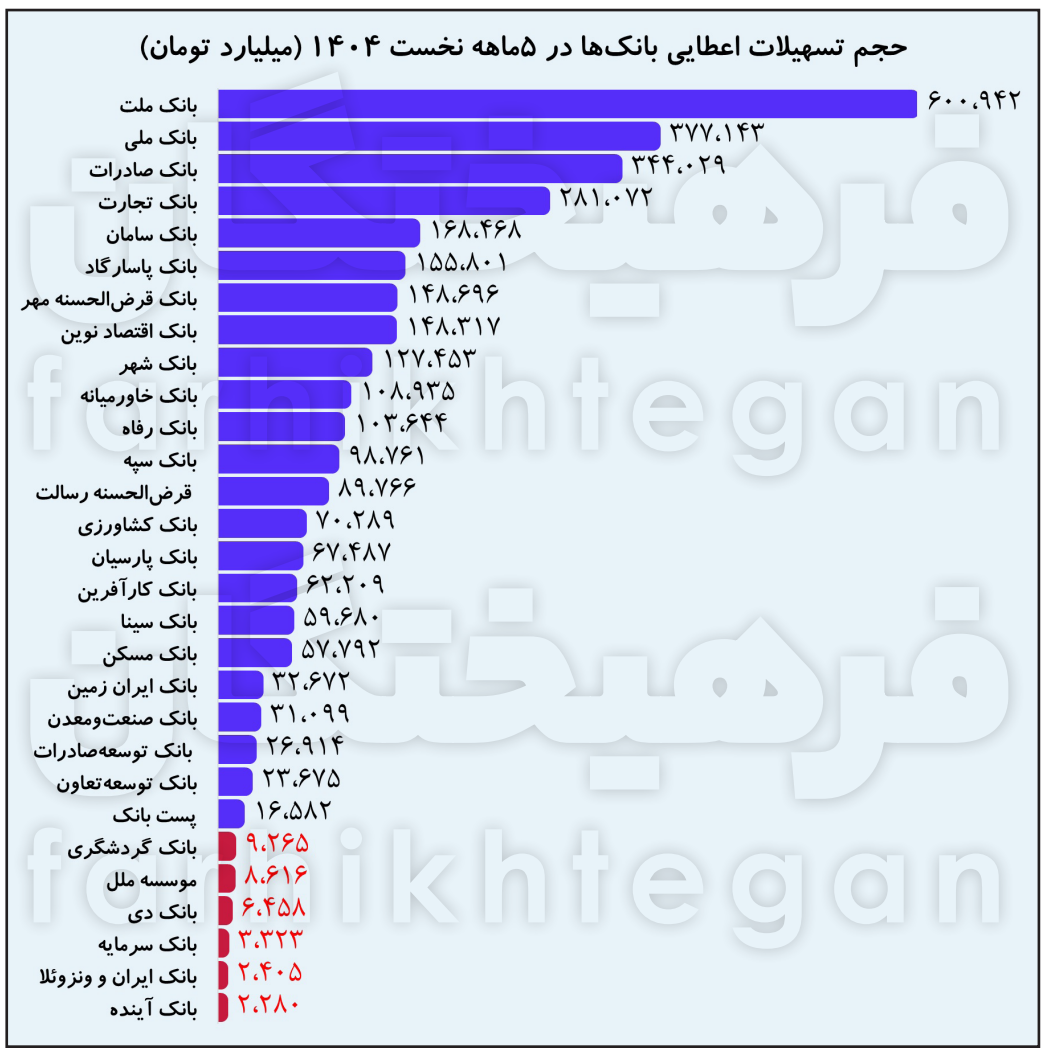

اما در اینجا سؤال این است که چرا باید سیاست کنترل ترازنامه اجرا شود. در پاسخ باید یک مقدمه‌ای را مرور کنیم. جریان سالم خلق نقدینگی جریانی است که در آن انبساط بدهی‌ها در سمت چپ ترازنامه نظام بانکی با انبساط دارایی‌های سالم (شامل دارایی‌های مولد جریان نقد، دارایی‌های ثابت و موجودی نقد) در سمت راست ترازنامه نظام بانکی پشتیبانی می‌شود. در مقابل اگر بخشی از جریان خلق نقدینگی در سمت چپ ترازنامه نظام بانکی با خلق و انباشت دارایی‌های ناسالم (به‌ویژه موهوم) در سمت راست ترازنامه نظام بانکی همراه شود، عملاً این بخش از جریان خلق نقدینگی جریان ناسالمی را نشان می‌دهد که در حال خلق نقدینگی بی‌پشتوانه است. انباشت غیرطبیعی دارایی‌های موهوم در نظام بانکی ایران به دلیل فضای متفاوت اعطای تسهیلات به وقوع پیوسته است. از یک سو به دلیل عدم وجود نظام رتبه‌بندی اعتباری کارآمد، نرخ‌های سود تسهیلات با رتبه اعتباری تسهیلات‌گیرندگان ارتباطی ندارد و تمرکز عمدتاً بر وثیقه و ارزش آن است. از سوی دیگر در نظام بانکی ایران مطالبات غیرجاری خلاف روش‌های معمول در بانکداری دنیا نه تنها با ذخیره‌گیری تدریجی از ترازنامه حذف نمی‌شود، بلکه برای مدت طولانی روی آن سود شناسایی می‌شود و ذخیره کافی هم برای آن در نظر گرفته نمی‌شود. اگرچه بروز مطالبات غیرجاری ناشی از نکول بخش حقیقی است؛ اما رشد غیرطبیعی مطالبات غیرجاری در ایران که در دنیا کم‌سابقه است علاوه بر آن ناشی از به‌کارگیری روش‌های غلط حسابداری است که به انباشت دارایی‌های موهوم در ترازنامه بانک‌ها می‌انجامد (مقاله وحید شهابی و همکاران باعنوان بررسی روند شکل‌گیری پدیده ناترازی در بانک‌های ایران و ارائه راهکارهای مقابله با آن به طور مفصل به این موضوع پرداخته است).

بنابراین طی زمان، افزایش سهم دارایی‌های موهوم در سمت راست ترازنامه نظام بانکی معادل افزایش سهم سپرده‌های بی‌پشتوانه در سمت چپ ترازنامه نظام بانکی است که در واقع ترازنامه ناترازی را شکل می‌دهد و به تبع آن سهم نقدینگی بی‌پشتوانه در اقتصاد کلان افزایش می‌یابد. انباشت دارایی‌های موهوم در سمت راست ترازنامه و به تبع آن خلق سپرده‌های بی‌پشتوانه در سمت چپ ترازنامه که به معنای خلق نقدینگی است به دلیل افزایش فشار بالقوه جریان نقد خروجی، بانک‌ها تلاش می‌کنند با اقدامات مختلف از یک سو ریسک نقدینگی را کنترل نموده و از سوی دیگر وضعیت ترازنامه بانک را خوب نشان دهند. تداوم این وضعیت نه‌تنها تداوم عملکرد نظام بانکی را به مخاطره می‌اندازد، بلکه پیامدهای اقتصادی متفاوتی را در بخش اسمی و حقیقی اقتصاد کلان نیز به دنبال دارد که در وضعیت کنونی اقتصاد ایران قابل مشاهده است.

در خصوص شکاف دارایی و بدهی بانک (اعصار ترازنامه‌ای) یک پیچیدگی اساسی وجود دارد و آن این است که بانک‌ها در شرایط ضعف نظارت‌های درونی که محصول ساختار حاکمیت شرکتی نامناسب است و نظارت‌های بیرونی یعنی حسابرسی مستقل به جهت عدم‌شفافیت جزئیات فعالیت و امکان تغییر سریع ترکیب دارایی‌ها، قادر به پنهان کردن این مشکل از طریق ساختن دارایی‌های موهومی هستند. شناخته‌شده‌ترین این روش‌ها استمهال مطالبات معوق یا غیرقابل‌وصول است؛ به این معنی که در صورت عدم بازپرداخت وام توسط یک مشتری، بانک می‌تواند بدهی وی را امهال کرده و آن را به‌عنوان وام جدید با مبلغ بیشتر در سمت دارایی ترازنامه خود ثبت کند. درحالی‌که مشتری مذکور امکان بازپرداخت مبلغ اولیه کمتر را نیز نداشته است. روش مرسوم دیگر نیز، بیش‌ارزش‌گذاری دارایی‌های ثابت و سرمایه‌گذاری‌های بانک است؛ به این معنی که بانک‌ها به واسطه معاملات صوری با یکدیگر یا با شرکت‌های زیر مجموعه خود ارزش دفتری مستغلات خود را چندین برابر ارزش بازاری آن‌ها ثبت می‌نمایند و به دلیل همین عدم شفافیت‌ها و صورت‌سازی‌های بانک‌ها در بسیاری موارد، اعسار بانک‌ها به صورت یک شوک پیش‌بینی نشده رخ می‌دهد و بسیاری از سرمایه‌گذاران و سپرده‌گذاران تا پیش از وقوع آن، از وضعیت نامطلوب بانک اطلاع روشنی ندارند.

وضعیت بخش حقیقی اقتصاد ایران در آبان

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی با عنوان «پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران (بخش صنعت و معدن)» در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ نوشت؛ تحلیل روند رشد بخش صنعت از جنبه‌های مختلف، عاملی کلیدی در تحلیل‌های خُرد و کلان اقتصادی و یکی از ارکان تصمیم‌گیری در حوزه اقتصاد است. شاخص تولید بخش صنعت به دلیل تأثیر نوسانات سطح فعالیت صنعت بر بخش‌های دیگر اقتصاد به عنوان یک شاخص مهم اقتصادی کوتاه‌مدت مورد استفاده قرار می‌گیرد. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به صورت ماهیانه شاخص تولید فروش و قیمت شرکت‌های صنعتی بورسی را محاسبه می‌کند. اهمیت این شاخص به‌روز برای اقتصاد ایران که تحولات زیادی دارد، بیشتر است؛ زیرا بازخورد شوک‌های وارده به اقتصاد ایران و واکنش‌های سیاست‌گذاران باید در تواتر کمتر از فصل مورد رصد قرار گیرد. این در حالی است که آمار رسمی بخش حقیقی به صورت فصلی و با تأخیر ارائه می‌شود. در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ شاخص تولید و فروش نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۲/۳ و ۴/۴ درصدی را تجربه کرده، همچنین نسبت به ماه قبل شاخص تولید کاهش ۰/۴ درصدی و شاخص فروش افزایش ۱/۲ درصدی داشته است. در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ شاخص تولید و فروش رشته فعالیت خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۸/۷ و ۵/۹ درصدی داشته. همچنین شاخص تولید و فروش رشته فعالیت شیمیایی به جز دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۱۱/۹ و ۸/۹ درصدی داشته است. در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ نرخ رشد ماهیانه قیمت شرکت‌های صنعتی بورسی افزایش ۳/۳ درصدی داشته و رشد نقطه به نقطه با افزایش ۰/۲۰ واحد درصدی نسبت به ماه قبل به ۴۷/۵ درصد رسیده است. گفتنی است میانگین سالیانه شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ نسبت به ماه قبل ۲ واحد درصد افزایش یافته و میزان ۴۰ درصد افزایش را نشان می‌دهد. طی آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ شاخص تولید بخش صنعت مبتنی بر شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۲/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۰/۴ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، رشته فعالیت‌های «شیمیایی به جز دارو»، «خودرو و قطعات» و «دارو» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید داشته و رشته فعالیت‌های ماشین‌آلات و تجهیزات چوب و کاغذ و «غذایی و آشامیدنی» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند. همچنین شاخص تولید شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۸/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۳/۲ درصدی مواجه شده است. گفتنی است طی آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ شاخص فروش بخش صنعت مبتنی بر شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۴/۴ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۱/۲ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل رشته «فعالیت‌های دارو» «غذایی و آشامیدنی» و «شیمیایی به جز دارو» بیشترین سهم در افزایش شاخص فروش و رشته فعالیت‌های «ماشین‌آلات و تجهیزات»، «سایر کانی‌های غیرفلزی» و «سیمان» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش داشته‌اند. براین‌اساس شاخص فروش شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۸/۱۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۲/۶ درصدی مواجه شده است. در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ نرخ رشد ماهیانه قیمت شرکت‌های صنعتی بورسی افزایش ۳/۳ درصدی داشته و رشد نقطه به نقطه با افزایش ۲۰ واحد درصدی نسبت به ماه قبل به ۴۷/۵ درصد رسیده است. گفتنی است میانگین سالیانه شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی در آبان‌ماه سال ۱۴۰۴ نسبت به ماه قبل ۲ واحد درصد افزایش یافته و میزان ۴۰ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

آگهی مزایده عمومی

آگهی مزایده عمومی (نوبت اول)
دستگاه مزایده‌گذار: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی
موضوع مزایده: واگذاری محل استقرار وندینگ به تعداد ۲۵ دستگاه در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی
مهلت مراجعه جهت اطلاع از شرایط مزایده و دریافت اسناد: از تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۰ لغایت ۱۴۰۴/۱۰/۰۱
جهت خرید اسناد پس از واریز مبلغ ۳۰۰۰۰۰۰ ریال به شماره حساب ۰۱۱۰۰۱۱۴۷۲۰۰۶ باشناسه واریز ۱۰۰۰۰۵ بانک ملی شعبه اقدسیه به نام دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی (غیرقابل استرداد)، می‌بایست به‌صورت حضوری به مدت ۱۰ روز کاری به آدرس ذیل مراجعه فرمایید:
تهران، بزرگراه ارتش، خیابان شهید سوهانی (سوهانک)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، ساختمان ولایت ۷، طبقه ۵ اتاق ۵۰۸ کمیسیون معاملات تلفن: ۰۲۱۲۲۴۸۱۷۲۲
■ جهت اطلاع بیشتر و بازدید از محل، با کارشناس مربوط آقای دکتر مهرداد عطائی با شماره‌تلفن ۰۹۱۲۰۰۸۶۴۹۲ تماس حاصل نمایید.
■ بازدید از محل و دریافت فرم بازدید توسط شرکت‌کنندگان در مزایده قبل از تحویل اسناد مزایده الزامی می‌باشد.
مهلت ارائه پاکات: پایان وقت اداری روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۱
محل تحویل پاکات مزایده:
تهران، بزرگراه ارتش، خیابان شهید سوهانی (سوهانک)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، ساختمان ولایت ۷، طبقه ۸، اداره کل حراست شماره‌تلفن: ۰۲۱۲۲۴۸۱۷۱۷
■ پاکات می‌بایست به‌صورت لاک‌ومهر شده تحویل گردد.
■ دانشگاه در قبول یا رد یک یا همه پیشنهادات مختار است.
■ پرداخت هزینه آگهی بر عهده برنده مزایده می‌باشد.

کانون تبلیغاتی سپهر جوان
۰۹۳۹۸۸۸۸۶۹۹

پنجشنبه ۲۰ آذر ۱۴۰۴
شماره ۴۵۷۹
FARHIKHTEGANDAILY.COM
FARHIKHTEGANONLINE

مدیرمسئول:
محمدامین ایمانجانی
قائم‌مقام مدیرمسئول:
مسعود فروغی
سردبیر:
محمد زعیم‌زاده
تلفن و فکس:
(۰۲۱) ۶۲۹۹۹۴۹۵
کدپستی:
۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶
چاپ:
چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی
نشانی:
خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری
روبه‌روی ساختمان بورس
ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم